

Mé tajné studium dogmatiky u ThDr. Josefa Zvěřiny

Měl jsem v životě tu velkou čest absolvovat tajná studia římskokatolické dogmatiky u vynikajícího Dr. Josefa Zvěřiny, Josefa, jak jsme mu říkali a teprve dnes si uvědomuji, jak to bylo neobvyklé, že jsme mu jako mladí lidé tykali, byť mu bylo sedmdesát let a nám trochu přes dvacet.

Základní údaje ze života Dr. Josefa Zvěřiny:

*** 3. 5. 1913 Střítež u Třebíče, † 18. 8. 1990 Netunno (Itálie)**

Po maturitě na Arcibiskupském gymnáziu v Praze-Bubenci (1932) studoval filozofii a teologii na Lateránské univerzitě v Římě (1932–37); roku 1937 byl v Římě vysvěcen na kněze a v následujících letech (1938–42) působil v duchovní správě, mj. v Praze v kostele sv. Mikuláše na Malé Straně. V době války byl za své protinacistické postoje 13 měsíců internován v Zásnukách (1942–43), v letech 1945–50 působil jako asistent profesora křesťanské archeologie Josefa Cibulky na Katolické teologické fakultě, v letech 1946–47 studoval dějiny umění na pařížské Sorboně; roku 1948 byl na Universitě Karlově promován na doktora teologie. Léta 1950–52 strávil na vojně u PTP, roku 1952 byl odsouzen za údajnou velezradu a vyzvědačství na 22 let vězení (ve skutečnosti za pastorační práci mezi studenty a inteligencí), propuštěn byl až v roce 1965. Poté vystřídal řadu dělnických profesí (topič, prodáváč, skladištní dělník, kustod depozitáře Národní galerie v Praze). Založil a v letech 1968–70 řídil teologický časopis *Via*. Z jeho podnětu začal probíhat přednáškový cyklus pro laiky *Živá teologie*. V roce 1969 nastoupil jako asistent na CMBF v Litoměřicích, kde se habilitoval; v letech 1970–74 působil v duchovní správě v Praskolesích. Roku 1974 mu byl odňat státní souhlas k výkonu duchovní služby. Byl jedním z prvních signatářů Charty 77 a jejím aktivním spolupracovníkem. Od počátku 70. let totiž neúnavně hájil náboženskou svobodu, přednášel teologii v tajných kurzech pro laiky i kněze, byl poradcem kardinála Františka Tomáška, členem redakční rady samizdatových *Lidových novin*. Roku 1988 mu byl udělen čestný doktorát teologie na univerzitě v Tübingenu. Po listopadu 1989 byl jmenován čestným děkanem Katolické teologické fakulty UK, roku 1990 pověřen řízením dálkového studia teologie pro laiky a zvolen prvním prezidentem *Křesťanské akademie*. Měl výrazné ekumenické smýšlení. Zemřel náhle v moři nedaleko Říma. Za své zásluhy byl roku 1991 vyznamenán Řádem T. G. Masaryka in memoriam. Ale tu nejlepší odměnu jistě dostal v nebi.

Odkaz na pořad *Svědci a světci o Josefovi Zvěřinovi*.

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10123417216-svetci-a-svedci/207562211000026/>

=o=o=o=o=o=o=o=o=o=

Na jaře roku 1982 jsem si podal poprvé přihlášku na teologická studia, tehdy na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Litoměřicích. Nebyl jsem přijat a netušil jsem, že se budu hlásit na tuto fakultu ještě třikrát.

Mezitím jsem se stal členem kongregace Dona Bosca (salesiánem) a toto řeholní společenství mi zajistilo tajná studia. Začal jsem latinou a filosofií a dogmatikou. Měli jsme v Českých Budějovicích od ledna 1982 tajnou salesiánskou komunitu a patrně vedení kongregace požádalo Josefa, aby nás připravoval ke studiu, které povede k tajnému kněžskému svěcení. Někdo nepředpokládal, že by mě na studium někdy vzali a ostatní spolubratři měli tajná studia již rozpracovaná. Tehdy se to týkalo tří salesiánů naší budějovické komunity. Na studium dohlížel osobně tehdejší ředitel komunity, Ing. Zdeněk Demel. Bylo vyjednáno, že studia se zúčastní i „prověření“ laici z českobudějovického katolického společenství. Byly to - kromě nás - čtyři ženy a jeden muž (Ing. Karel Faber, později trvalý jáhen).

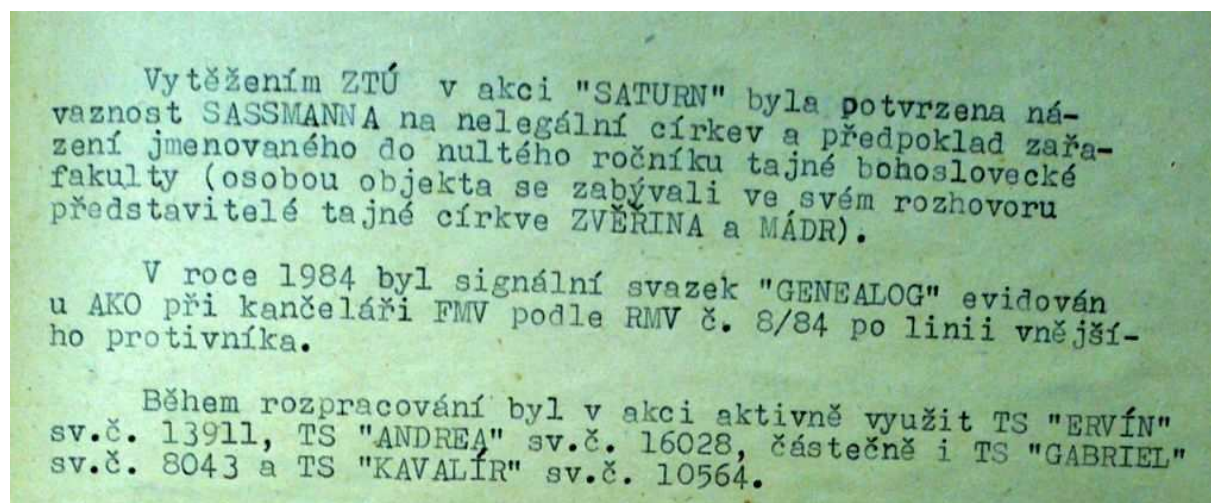
Josef Zvěřina dojížděl za námi do Českých Budějovic jednou za měsíc a scházeli jsme se vždy v bytě u jedné rodiny v činžovním domě na budějovickém Starém Městě. Pro Josefa většinou chodil k vlaku vždy člen naší komunity, Ing. Jaroslav Kuchař. Jednou (v únoru 1985) jsem na něho čekal já. Josef přijížděl v přestrojení. Míval paruku a velké, černé sluneční brýle.

Má studia „zvěřinovské“ dogmatiky začala roku 1983 a já je pak celá nedokončil, protože jsem se v březnu 1985 přestěhoval do Brna a pak jsem začal koncem srpna 1985 studia teologie oficiální. Přesto si pamatuji, že jsem někdy z Brna do Budějovic na dogmatiku dojížděl. Z Litoměřic už to však, bohužel, nešlo.

Roku 1983 došlo k nezvyklé situaci: do Litoměřic jsem se hlásil podruhé a nejprve jsem byl na teologickou fakultu přijat, ale pak mi přišel dopis od děkana Vymětala, že ruší mé přijetí. Nechápal jsem to a netušil jsem proč. Různě jsem se odvolával, psal jsem i na presidentskou kancelář, ale nemělo to smysl.

Až poměrně nedávno jsem se dozvěděl důvod této zvláštní situace: z telefonického rozhovoru mezi Josefem Zvěřinou a Otou Mádrem se estébáci (tajná komunistická bezpečnost) dozvěděli, že začnu studia dogmatiky u Josefa Zvěřiny.

Dnes vidím, jak to bylo nakonec od Pána Boha moudré a obdarující, byť jsem byl tehdy z toho nešťastný. Nebýt tohoto „nepřijetí“ začal bych studovat dogmatiku v Litoměřicích a nikdy bych neměl ten dar studovat dogmatiku u Josefa Zvěřiny. Zde je výřez z mého spisu, který si na mě vedla estébé a zpráva o mých studiích u Zvěřiny (v *dolejším odstavci jsou uvedeni i moji „udavači“*. *Lze si je snadno najít podle seznamů agentů estébé*).

Takže v září 1983 začalo mé studium dogmatiky u Josefa Zvěřiny, které prakticky ovlivnilo celý můj život. Hltal jsem jeho pohled na milosrdného a milujícího Boha, jeho krásnou teologii „agapé“, teologii lásky – že vrcholem veškerého poznání Boha je, že je Láskou. I Josefův výraz pro Ježíše Krista („Boží láska v člověku“) velmi často užívám dodnes ve svých homiliích.

Josef nepostrádal smysl pro humor a často jím prošpikovával své přednášky. Pamatuji, že neměl rád slovo „zjevení“ (že to je dnešním lidem nesrozumitelné, že za tím vidí strašidla) a výraz „revelatio“ vyjadřoval pojmem „sebesdílení Boha, přiblížení Boha člověku“.

Bylo vidět, že Josef má vystudované umění na pařížské Sorboně a často používal příměry s uměním.

Také jeho zkoušky, které jsme my, studenti teologie „pro svěcení“, absolvovali povinně, byly velmi zajímavé. Josef měl své osobité přístupy ke studentům. Jednou hrál opilého v hospodě a bavil se takto se zkušeným o Panně Marii, jindy zase chtěl vědět všechno důkladně a „vědecky“. Abych však jen nesvatořečil. Vzpomínám si, jak bylo pro nás všechny nemilé, když jednu dívenku, která látku moc neuměla dost nepříjemně a ironicky „koupal“, až se z toho rozbřečela. To se mi tehdy velmi nelíbilo.

Josef nám taky často vyprávěl ze svého života. Zvláště si pamatuji, jak nám vyprávěl, že byl jeden čas zavřen na jedné cele s Gustávem Husákem a zachránil mu život, když ho vytáhl z toalety (mísy) v rohu cely, kde mu bachař nechal potopenou hlavu. Josef říkal: „On se stal po opuštění vězení prezidentem, já dělníkem. Ale na tenhle čin, že jsem mu zachránil život, Husák nikdy nezapomněl. A „odměňoval“ se mi: vždy na Štědrý den mě nechal zavřít a byl jsem na Vánoce v kobce na Ruzyni“.

Jako perličku mohu uvést, že nám Josef jednou vyprávěl, jak se naučil německy: vzal si prý tlustý slovník a naučil se slovíčka podle abecedy, jedno za druhým, od A do Z. Měl totiž fenomenální paměť!

U Josefa jsem absolvoval několik traktátů (O Bohu jediném, O stvoření, o Panně Marii, O Duchu svatém, O Nejsvětější Trojici atd. atd.), ale pak jsem byl roku 1985 přijat na teologickou oficiální fakultu a musel jsem se, bohužel, s jeho přednáškami rozloučit. Dodnes jsem však jím ovlivněný. Teprve nedávno jsem se dozvěděl, že tajně tištěná skripta, která poskytoval každému svému posluchači a posluchačce, platil ze svého. Nikdy mi nedošlo, že bychom mu měli něco za to dát. I papír na tento tisk kupoval za své. Díky, Josefe, alespoň dodatečně!

Pak jsem Josefa uviděl až v České televizi v revolučních dnech v listopadu 1989. Tehdy tam vystoupil a sdělil národu, aby nebral to jeho vězení i dalších kněží tak „tragicky“, že oni trpěli rádi a obětovali se tak pro svůj národ. Lidé to odměnili potleskem a skandováním „Děkujem“. Pak však Josef na konci svého projevu zvolal „Ať žije Kristus Král“. Ticho. Jen jeden hlas dole bylo slyšet: „Ať žije!“ Uvědomil jsem si, že Josef je myslí v jiné době a žije jiné časy.

Pán Bůh ho však nenechal trápit dobou novou, nenechal mu zažít následné trampoty na Katolické teologické fakultě v Praze, jejímž čestným děkanem byl jmenován. Nenechal mu dožít nové krize Církve Kristovy způsobené konzumismem. Za odměnu si ho vzal k sobě hned po revoluci.

Josef miloval moře. Viděl v něm vždy velikost a mohutnost a krásu Boží lásky. A v tomto moři Boží lásky se utopil a ocitl se v Boží náruči.

Josefe, díky za všechno!

V den sv. Václava, patrona České země, L.P. 2011